

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 350/2540

บริษัท ประจักษ์สหพันธ์ (1982) จำกัด โจทก์ กรมสรรพากร กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1378, ป.พ.พ. มาตรา 100, ป.ร.ฎ. มาตรา 78, ป.ร.ฎ. มาตรา 84, ป.ร.ฎ. มาตรา 85, ป.ร.ฎ. มาตรา 85 ทวิ, ป.ร.ฎ. มาตรา 87, ป.ร.ฎ. มาตรา 87 ทวิ, ป.ร.ฎ. มาตรา 89, พ.ร.บ.รายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 มาตรา 12, ป.ร.ฎ. มาตรา 77, ป.ร.ฎ. มาตรา 87 ทวิ

ย่อ / หลักกฎหมาย

การครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใดๆ ที่มีใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะนั้นผู้ครอบครองย่อมมีสิทธิครอบครองและยกขึ้นใช้ยับยั้งบุคคลอื่นที่มีใช้รัฐได้ตั้งนั้นผู้ครอบครองจึงโอนไปซึ่งการครอบครองโดยการส่งมอบที่ดินอันเป็นทรัพย์สินที่ครอบครองให้แก่กันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1378 และสิทธิครอบครองเป็นสิทธิอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 100 เดิมบัญญัติให้หมายรวมเป็นอสังหาริมทรัพย์ด้วยดังนั้นการที่โจทก์โอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใดๆ ให้แก่ผู้รับโอนไปโดยมีประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินจำนวน 25,500,000 บาท ย่อมเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายรัษฎากรมาตรา 77 โจทก์ยอมรับโอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใดๆ จำนวน 1,500 ไร่จากบริษัทฯ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2532 แทนการรับชำระด้วยเงินสดจำนวน 25,500,000 บาท แล้วโอนขายให้แก่ผู้รับโอนไปจำนวน 56 ราย เมื่อระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน 2532 ถึงวันที่ 19 ตุลาคม 2532 ในระยะเวลาอันสั้นย่อมเห็นได้ว่าโจทก์มีเจตนารับโอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใดๆ ดังกล่าวไว้เพื่อจะโอนต่อไปให้ผู้อื่นโดยมุ่งในค่าตอบแทนมาแต่ต้นอีกทั้งโจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดมีวัตถุประสงค์ประกอบการค้าดำเนินการให้เช่าช่วงที่ดินตามสัญญาเช่าช่วงที่บริษัทฯ ทำกับโจทก์ค่าเช่าช่วงที่โจทก์ได้รับจากกิจการย่อมเป็นกำไรที่โจทก์มุ่งจะนำไปแบ่งปันแก่ผู้ถือหุ้นฉะนั้นการที่โจทก์รับโอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใดๆ จากบริษัทฯ แทนการชำระหนี้ด้วยเงินสดแล้วโอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใดๆ ดังกล่าวนั้นไม่โดยมีประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินย่อมเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับกิจการเพื่อให้ได้เงินค่าเช่าช่วงแต่กิจการที่ทำมาแบ่งปันกำไรให้ผู้ถือหุ้นนั่นเองนอกจากนี้โจทก์ยังได้โอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใดๆ บางส่วนไปในระหว่างที่โจทก์จดทะเบียนมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการค้าซื้อขายที่ดินจัดสรรที่ดินแล้วด้วยดังนี้ย่อมถือได้ว่าโจทก์ขายอสังหาริมทรัพย์ไปในทางการค้าหรือหากำไรเข้าลักษณะเป็นผู้ประกอบการค้าอสังหาริมทรัพย์ตามบัญชีอัตราภาษีการค้าประเภทการค้า 11 ซึ่งกำหนดให้ผู้ขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไรต้องเสียภาษีการค้าในอัตราร้อยละ 3.5 โจทก์จึงมีหน้าที่เสียภาษีการค้าจากรายรับจำนวน 25,500,000 บาท ดังกล่าวตามที่ประมวลรัษฎากรมาตรา 78 วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้กับมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการการค้าเป็นรายเดือนต่อเจ้าพนักงาน ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ซึ่งสถานการค้าตั้งอยู่ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไปตามประมวลรัษฎากรมาตรา 84, 85 และ 85 ทวิ แต่โจทก์ยื่นแบบแสดงรายการการค้าไว้ไม่ถูกต้องกล่าวคือมิได้นำรายรับจากการขายอสังหาริมทรัพย์ไปรวมคำนวณเสียภาษีการค้าด้วยเจ้าพนักงานประเมินจึงมีอำนาจประเมินภาษีโดยแก้ไขเพิ่มเติมรายการในแบบแสดงรายการการค้าเพื่อให้ถูกต้องตามความจริงแล้วแจ้งการประเมินเป็นหนังสือไปยัง

โจทก์ได้ตามประมวลรัษฎากรมาตรา 87, 87 ทวิ (2) และ 88 กับมีอำนาจเรียกเบี้ยปรับอีก 1 เท่าของเงินภาษีตามประมวลรัษฎากรมาตรา 89 (3) และเรียกเงินเพิ่มตามมาตรา 89 ทวิ ตลอดจนภาษีบำรุงเทศบาลตามพระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 มาตรา 12 (1) ได้ด้วย

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนการประเมินของเจ้าพนักงานประเมินและเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์หากการขายที่ดินของโจทก์อยู่ในบังคับที่จะต้องเสียภาษีการค้าของงดหรือลดเบี้ยปรับและเงินเพิ่มแก่โจทก์ด้วยจำเลยทั้งสี่ให้การว่า การประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ชอบด้วยกฎหมายแล้ว โจทก์มีเจตนาหลีกเลี่ยงไม่ยื่นแบบแสดงรายการรายรับจากการขายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว โจทก์จึงต้องเสียเบี้ยปรับและเงินเพิ่มตามกฎหมาย พฤติการณ์ของโจทก์ดังกล่าวไม่สมควรที่จะงดหรือลดเบี้ยปรับและเงินเพิ่มให้แต่อย่างใด ขอให้ยกฟ้อง

ศาลภาษีอากรกลาง พิพากษายก ฟ้องโจทก์ อุทธรณ์ ต่อ ศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากร วินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยว่าการประเมินของเจ้าพนักงานประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ข้อเท็จจริงฟังได้โดยโจทก์จำเลยมิได้โต้แย้งกันแล้วว่า วันที่ 12 พฤษภาคม 2532 โจทก์จดทะเบียนให้เข้าช่วงที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์จำนวน 21 แปลง เนื้อที่ 1544 ไร่เศษ ที่ตำบลบางพระ อำเภอปากพะนิง จังหวัดนครศรีธรรมราช แก่บริษัทมงคลวัฒน์ จำกัด เป็นเวลา 15 ปี บริษัทมงคลวัฒน์ จำกัด ตกลงชำระค่าเช่าแก่โจทก์ตลอดการเช่าช่วงคราวเดียวเป็นเงิน 26,000,000 บาท โดยบริษัทมงคลวัฒน์ จำกัด ได้โอนสิทธิครอบครองที่ดิน หมู่บ้านท่าโพธิ์ ตำบลท่าทอง อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เนื้อที่ประมาณ 1,500 ไร่ซึ่งไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ ให้แก่โจทก์ตีชำระหนี้เงินค่าเช่าช่วงดังกล่าวเป็นเงิน 25,500,000 บาท ต่อมาระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน 2532 ถึงวันที่ 19 ตุลาคม 2532 โจทก์ได้แบ่งโอนสิทธิครอบครองที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้รับโอนไปจำนวน 56 ราย โดยได้รับค่าตอบแทนในราคาไร่ละ 17,000 บาท รวมแล้วเป็นเงินจำนวน 25,500,000 บาท คงเหลือปัญหาที่โจทก์อุทธรณ์โต้แย้งในชั้นนี้เพียงว่า การที่โจทก์โอนสิทธิการครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ ที่โจทก์ได้รับมาจากการตีราคาหนี้เงินค่าเช่าช่วงจากบริษัทมงคลวัฒน์ จำกัด ให้แก่ผู้รับโอนไปรวม 56 ราย โดยได้รับค่าตอบแทนมาเป็นเงินทั้งสิ้น 25,500,000 บาท นั้นเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไร เข้าลักษณะเป็นผู้ประกอบการค้าตามบัญชีอัตราภาษีการค้าประเภทการค้า 11 การค้าอสังหาริมทรัพย์ อันจะต้องเสียภาษีการค้าในอัตราร้อยละ 3.5 ของรายรับจำนวน 25,500,000 บาท ดังกล่าวหรือไม่ เห็นว่า การครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ ที่มีใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทที่เป็นทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะนั้น ผู้ครอบครองย่อมมีสิทธิครอบครองและยกขึ้นใช้บังคับบุคคลอื่นที่มีใช้รัฐได้ตามนัยคำพิพากษาฎีกาที่ 1626/2511 คดีระหว่าง นายทองทศ อินทรทัต โจทก์ นางสมจิตต์ วุฒิสถียร จำเลยที่ 1 นางเล็ก จิตรานุกเคราะห์ จำเลยที่ 2 ดังนั้น ผู้ครอบครองจึงโอนไปซึ่งการครอบครองโดยการส่งมอบที่ดินอันเป็นทรัพย์สินที่ครอบครองให้แก่กันได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1378 และสิทธิครอบครองเป็นสิทธิอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 100 ที่ใช้บังคับอยู่ในปี 2532 นั้น บัญญัติให้หมายรวมเป็นอสังหาริมทรัพย์ด้วย ดังนั้นการที่โจทก์โอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ ให้แก่ผู้รับโอนไปโดยมีประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินจำนวน 25,500,000 บาท ย่อม

เป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ตามบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากร มาตรา 77 โจทก์ยอมรับโอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ จำนวน 1,500 ไร่ จากบริษัทมงคลวัฒน์จำกัด เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2532 แทนการรับชำระด้วยเงินสดจำนวน 25,500,000 บาท แล้วโอนขายให้แก่ผู้รับโอนไปจำนวน 56 รายเมื่อระหว่างวันที่ 28 มิถุนายน 2532 ถึงวันที่ 19 ตุลาคม 2532 ในระยะเวลาอันสั้นย่อมเห็นได้ว่า โจทก์มีเจตนารับโอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ ดังกล่าวไว้เพื่อจะโอนต่อให้ผู้อื่นโดยมุ่งในค่าตอบแทนมาแต่ต้น อีกทั้งโจทก์เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด มีวัตถุประสงค์ประกอบการค้าดำเนินการให้เข้าช่วงที่ดินตามสัญญาเช่าช่วงที่บริษัทมงคลวัฒน์ จำกัด ทำกับโจทก์ค่าเช่าช่วงที่โจทก์ได้รับจากกิจการยอมเป็นกำไรที่โจทก์มุ่งจะนำไปแบ่งปันแก่ผู้ถือหุ้น ฉะนั้น การที่โจทก์รับโอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใดจากบริษัทมงคลวัฒน์ จำกัด แทนการชำระหนี้ด้วยเงินสดแล้วโอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ ดังกล่าวนั้นไปโดยมีประโยชน์ตอบแทนเป็นเงิน ย่อมเป็นการขายอสังหาริมทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับกิจการเพื่อให้ได้เงินค่าเช่าช่วงแต่กิจการที่ทำมาแบ่งปันกำไรให้ผู้ถือหุ้นนั่นเอง นอกจากนี้โจทก์ยังได้โอนสิทธิครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิใด ๆ บางส่วน ไปในระหว่างที่โจทก์จดทะเบียนมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการค้า ซื้อขายที่ดิน จัดสรรที่ดินแล้วด้วย ดังนี้ ย่อมถือได้ว่าโจทก์ขายอสังหาริมทรัพย์ดังได้วินิจฉัยแล้วนั้นไปในทางการค้าหรือหากำไร เข้าลักษณะเป็นผู้ประกอบการค้าอสังหาริมทรัพย์ตามบัญชีอัตราภาษีการค้าประเภทการค้า 11 ซึ่งกำหนดให้ผู้ขายอสังหาริมทรัพย์เป็นทางค้าหรือหากำไรต้องเสียภาษีการค้าในอัตราร้อยละ 3.5 โจทก์จึงมีหน้าที่เสียภาษีการค้าจากรายรับจำนวน 25,500,000 บาท ดังกล่าว ตามที่ประมวลรัษฎากร มาตรา 78วรรคหนึ่งบัญญัติไว้ กับมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการการค้าเป็นรายเดือนต่อเจ้าพนักงาน ณ ที่ว่าการอำเภอท้องที่ซึ่งสถานการค้าตั้งอยู่ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 84, 85 และ 85 ทวิ แต่โจทก์ยื่นแบบแสดงรายการการค้าไว้ไม่ถูกต้อง กล่าวคือมิได้นำรายรับจากการขายอสังหาริมทรัพย์ไปรวมคำนวณเสียภาษีการค้าด้วยเจ้าพนักงานประเมินจึงมีอำนาจประเมินภาษีโดยแก้ไขเพิ่มเติมรายการในแบบแสดงรายการการค้าเพื่อให้ถูกต้องตามความจริง แล้วแจ้งการประเมินเป็นหนังสือไปยังโจทก์ได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 87, 87 ทวิ(2) และ 88 กับมีอำนาจเรียกเบี้ยปรับอีก 1 เท่า ของเงินภาษีตามประมวลรัษฎากร มาตรา 89(3) และเรียกเงินเพิ่มตามมาตรา 89 ทวิตลอดจนภาษีบำรุงเทศบาลตามพระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 มาตรา 12(1) ที่ใช้บังคับอยู่ในปี 2532 ได้ด้วย การประเมินของเจ้าพนักงานประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จึงชอบด้วยกฎหมายแล้วพิพากษายืน

องค์คณะ

สถิตย์ ไพเราะ · ปรีชา เฉลิมวณิช · อำนวย สุขพรหม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/350/2540>